

Briuselis, 2025 m. balandžio 24 d.
(OR. en)

8225/25

COMPET 279
MI 236
IND 118
ENER 106
ENV 271
CONSOM 70

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

---

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2025 m. balandžio 16 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2025) 187 final
Dalykas:	KOMISIJS KOMUNIKATAS 2025–2030 m. tvarių gaminių ekologinio projektavimo ir energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo darbo planas

---

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2025) 187 final.

Pridedama: COM(2025) 187 final

Briuselis, 2025 04 16
COM(2025) 187 final

KOMISIJOS KOMUNIKATAS

2025–2030 m. tvarių gaminių ekologinio projektavimo ir energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo darbo planas

{SWD(2025) 112 final}

KOMISIJOS KOMUNIKATAS

2025–2030 m. tvarių gaminių ekologinio projektavimo ir energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo darbas

1. ĮVADAS

1.1. Tvarių gaminių bendroji rinka

Tvarių gaminių ekologinio projektavimo reglamentu (TGEPR) ⁽¹⁾ yra sukurta ekologinio projektavimo reikalavimų nustatymo teisinė sistema. Kartu su **Energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo pagrindų reglamentu (EVEŽPR)** jis padeda vartotojams lengviau ir skatina naudoti tvaresnius ir energiją efektyviau vartojančius gaminius. Šiame komunikate nurodomi gaminiai, kuriems iki 2030 m. pagal TGEPR ir EVEŽPR vykdytiname darbe turi būti teikiamas prioritetas.

Nustačius visoje bendrojoje rinkoje taikomus suderintus ekologinio projektavimo reikalavimus atsiranda paskatų rinktis, gaminti ir naudoti tvarius gaminius. Suinteresuotieji subjektai pritaria šiai iniciatyvai, nes ji sumažina reikalavimų laikymosi išlaidas, supaprastina sistemą ir sudaro sąlygas gamintojams ir vartotojams pasinaudoti masto ekonomija, kurią teikia 450 mln. vartotojų turinti rinka. Tai stimuliuoja investicijas ir inovacijas, nes didina tvarių gaminių paklausą, o ši skatina ES gamintojų konkurencingumą ir tvarius pasirinkimus visoje vertės grandinėje. Nustatant reiklias ribines vertes ES rinkai pateikiamiems produktams, galiojančias tiek ES, tiek ne ES įmonėms, atsiveria vertinga galimybė padidinti pasaulinių vertės grandinių tvarumą. Be to, paskatos gali padėti populiarinti tvarius gaminius ir padaryti juos įperkamus visiems vartotojams.

Ekologinio projektavimo reikalavimai veiksmingai padeda mažinti gaminių poveikį aplinkai, energetikai bei klimatui ir energijos suvartojimą ir didinti žiediškumą. Reikalavimai teikti daugiau informacijos apie gaminių tvarumą padeda vartotojams priimti labiau informacija pagrįstus sprendimus dėl pirkimo ir teikia ekonominės naudos tvaresnių gaminių gamintojams. Rengti ekologinio projektavimo reikalavimus, susijusius su vartojimo gaminių taisomumu, taip pat aktualu plečiant vartotojo teisę į taisymą, nustatytą Direktyva (ES)/2024/1799 dėl prekių taisymo skatinimo ⁽²⁾. Todėl ekologinio projektavimo reikalavimai padeda siekti pagrindinių ES politikos tikslų, susijusių su aplinka, energetika, klimatu, vartotojų apsauga, konkurencingumu, atsparumu ir bendrąja rinka.

Šis darbas padės siekti ir neseniai priimto Konkurencingumo kelrodžio ⁽³⁾ tikslų, nes padės šalinti inovacijų atotrūkį ir didinti konkurencingumą, mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro

---

⁽¹⁾ 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1781, kuriuo nustatoma tvarių gaminių ekologinio projektavimo reikalavimų nustatymo sistema.

⁽²⁾ 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1799 dėl bendrųjų taisyklių, kuriomis skatinamas prekių taisymas, kuria iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2017/2394 bei direktyvos (ES) 2019/771 ir (ES) 2020/1828 (Tekstas svarbus EEE), OL L, 2024/1799, 2024 7 10, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1799/oj>.

⁽³⁾ COM(2025) 30 *final*.

ir didinti ES ekonominę saugumą. Be to, jis gali padėti plėtoti eksperimentines tvarių ir žiedinių gaminių rinkas pagal neseniai paskelbtą švrios pramonės kurso dokumentą ⁽⁴⁾ ir Plieno ir metalų veiksmų planą ⁽⁵⁾. Siekdama papildyti šią iniciatyvą, Komisija planuoja paskelbti susijusį Žiedinės ekonomikos aktą ir Spartesnio pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo aktą.

TGEPR svariai prisideda prie Švrios pramonės kurso užmojo užtikrinti, kad iki 2030 m. ES taptų pasauline lydere žiedinės ekonomikos srityje. Pagal TGEPR priimti gaminių reikalavimai kartu su būsimu Žiedinės ekonomikos aktu labai padės padaryti mūsų ekonomiką žiediškesnę, nes bus plėtojamos eksperimentinės tvarių ir žiedinių gaminių rinkos, užtikrinant, kad gaminiai, kurių sudėtyje yra vertingų ir retų medžiagų, prieš tapdami atliekomis būtų veiksmingai ir kuo ilgiau pakartotinai naudojami, pagal kriterijus, kuriais skatinamas taisomumas, perdirbamumas ir perdirbtų medžiagų naudojimas. Trumpai tariant, TGEPR labai padės siekti, kad ES ekonomika būtų švari, nepriklausoma nuo iškastinio kuro ir efektyviai naudotų išteklius.

1.2. Indėlis siekiant supaprastinimo ir naštos mažinimo tikslų

Šis darbo planas yra pirmasis, kuriame išplėsta TGEPR sritis aprėpia specifinius gaminius. Čia siekiama rasti pusiausvyrą tarp TGEPR potencialo teigiamai paveikti aplinką bei pasiekti rezultatų ir poreikio supaprastinti reglamentavimą. Keliose TGEPR nuostatose aiškiai reikalaujama, kad nustatydamą ekologinio projektavimo taisykles (įskaitant taisykles dėl ataskaitų teikimo) Komisija vengtų neproporcingos administracinės naštos įmonėms, ypač MVĮ ⁽⁶⁾.

Supaprastinimo tikslas Tvarių gaminių ekologinio projektavimo reglamente yra vienas svarbiausių. ES lygmeniu nustačius visose valstybėse narėse taikytinus suderintus gaminių tvarumo reikalavimus bus išvengta kliūčių prekybai ir bus suvienodintos sąlygos ES bendrojoje rinkoje veikiančioms arba į ją eksportuojančioms įmonėms, o tai savo ruožtu sumažins joms tenkančią administracinę naštą.

Darbo plane nustatytas pirmas pagrindinių prioritetų rinkinys, kad bendradarbiaujant su valstybių narių valdžios institucijomis būtų pradėta kaupti patirtis ir kuriami pajėgumai, kurių reikia siekiant išnaudoti visą TGEPR reglamentavimo potencialą. Tuo pat metu jis sudaro sąlygas ateityje įtraukti daugiau gaminių grupių, nes jame numatyti preliminarūs taikymo srities tyrimai ir išsamūs galimo poveikio ir patobulinimų vertinimai. Taip veikiant yra lengviau vykdyti įsipareigojimus priimti naujas reglamentavimo priemones, mažėja vėlavimo rizika ir gerėja verslo aplinkos stabilumas.

Kaupiama patirtis susijusi su metodiniais aspektais, ypač dėl anglies dioksido apskaitos: darbo plano įgyvendinimas padės siekti Komunikato dėl švrios pramonės kurso tikslo supaprastinti ir suderinti anglies dioksido apskaitos metodikas, papildant savanorišką ženklą, apie kurį taip pat paskelbta švrios pramonės kurso dokumente.

⁽⁴⁾ COM(2025) 85 *final*.

⁽⁵⁾ COM(2025) 125 *final*.

⁽⁶⁾ Visų pirma TGEPR 5, 7, 13, 16, 36, 39, 47 ir 60 straipsniai.

1.3. Ekologinio projektavimo ir energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo sėkmės istorijos tęsinys

TGEPR grindžiamas principu, kuris **esamoje ES ekologinio projektavimo sistemoje sėkmingai taikomas jau du dešimtmečius, o energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo sistemoje – tris dešimtmečius.**

Apskaičiuota ⁽⁷⁾, kad dėl dabartinių ekologinio projektavimo ir energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo reikalavimų **galutinės energijos suvartojimas 2023 m. sumažėjo 12 proc.**, daugiau nei bendras Belgijos ir Čekijos galutinės energijos suvartojimas. Tai leido tais metais išvengti **145 mln. t CO₂** išmetimo. Apskaičiuota, kad dėl reikalavimų 2020 m. atsirado 346 000 darbo vietų, o namų ūkių išlaidos sumažėjo 182–266 EUR. Numatoma, kad iki 2030 m. sutaupoma suma padidės iki **473–736 EUR** vienam namų ūkiui. Reikalavimai taip pat atsipirko verslui: **93 proc. vartotojų**, pirkdami paženklintus gaminius, **atpažįsta energijos vartojimo efektyvumo etiketę**, o tiekėjai ir mažmenininkai pastebi, kad efektyvesnių gaminių paklausa didėja (nes etiketė padeda vartotojams atsižvelgti ne vien į pirkimo kainą). Galiausiai ši sistema visame pasaulyje skatino efektyviau energiją vartojančius gamybos modelius ir davė postūmį trečiosioms šalims priimti panašius teisės aktus.

TGEPR tikslas yra šią sėkmę atkartoti platesniu mastu, kartu išlaikant pasiektą glaudžią sinergiją su Energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo sistema. TGEPR sudarys sąlygas nustatyti ekologinio projektavimo reikalavimus daug platesniam gaminių asortimentui ⁽⁸⁾. Reikalavimai gali apimti du aspektus: *gaminio veiksmingumą* (pvz., patvarumą, atsarginių dalių prieinamumą, minimalią perdirtosios medžiagos dalį) ir (arba) *informaciją apie gaminį* (pvz., pagrindines gaminio savybes, jo anglies dioksido ir (arba) aplinkosauginį pėdsaką). Informacija apie gaminį daugiausia bus prieinama skaitmeniniame gaminio pase arba, jei gaminiai paženklinti energijos vartojimo efektyvumo etikete, Europos energijos vartojimo efektyvumo etikete ženklintų gaminių registre (EPREL). Ekologinio projektavimo reikalavimai bus nustatyti deleguotaisiais aktais kiekvienam gaminiui atskirai arba horizontaliuoju būdu – panašių gaminių grupėms vienu metu. Rengdama ekologinio projektavimo reikalavimus, Komisija ypatingą dėmesį skirs MVI, pirmiausia labai mažų įmonių ir mažų vidutinės kapitalizacijos įmonių, poreikiams ir pagal TGEPR 22 straipsnį teiks pritaikytą paramą.

2. GAMINIAI, KURIEMS 2025–2030 M. DARBO PLANE TURI BŪTI TEIKIAMA PIRMENYBĖ

2.1. Teisiniai reikalavimai

TGEPR nustatyti kriterijai, pagal kuriuos gaminiams suteikiamas prioritetas ir jie įtraukiami į ne mažiau kaip trejų metų trukmės darbo planus. Įtraukimas į darbo planą turi būti grindžiamas jų

⁽⁷⁾ 2024 m. Ekologinio projektavimo poveikio apskaita, <https://europa.eu/!THcmy4>.

⁽⁸⁾ TGEPR 1 straipsnio 2 dalis.

potencialu padėti siekti ES klimato, aplinkos ir energijos vartojimo efektyvumo tikslų. Taip pat reikia atsižvelgti į tokius veiksnius kaip ES teisės spragos, gaminio veiksmingumo spektras, pardavimo ir prekybos apimtis, poveikis visai vertės grandinei ir poreikis peržiūrėti esamus reikalavimus.

Šio pirmojo darbo plano prioritetai nustatyti pačiame reglamente (18 straipsnis): geležis ir plienas, aliuminis, tekstilės gaminiai, ypač drabužiai ir avalynė, baldai, įskaitant čiužinius, padangos, plovikliai, dažai, tepalai, cheminės medžiagos, su energija susiję gaminiai, IRT gaminiai ir kiti elektroniniai įtaisai. Tačiau reglamente Komisijai suteikiama tam tikra veiksmų laisvė neįtraukti kai kurių iš šių gaminių arba įtraukti naujus gaminius, jeigu ji tai pagrindžia.

TGEPR darbo plane taip pat yra sąrašas gaminių, kuriems laikantis **Energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo sistemos reglamento** ⁽⁹⁾ turi būti teikiamas energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo prioritetas. Pagal šį reglamentą senesnių etikečių skalė turi būti pakeista ir atnaujinta, kad atspindėtų rinkos ir technologijų pokyčius.

Siekdama atspindėti Komisijos ir Parlamento kadencijos trukmę ir užtikrinti nuspėjamumą įmonėms, **Komisija siūlo penkerių metų Tvarių gaminių ekologinio projektavimo reglamento ir energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo darbo planą (2025–2030 m.) ir laikotarpio vidurio peržiūrą po trejų metų (2028 m.)**.

2.2. Patvirtinamaisiais duomenimis pagrįstas, įtraukus ir skaidrus procesas siekiant nuspėjamų rezultatų

Prioritetinių gaminių atranka grindžiama išsamia technine analize⁽¹⁰⁾, atliekama plačiai konsultuojantis su suinteresuotaisiais subjektais, įskaitant valstybes nares.

Šiame procese surengtos plataus masto viešos konsultacijos ⁽¹¹⁾ 2023 m. ir darbo plano projekto pristatymas bei aptarimas pirmajame **Ekologinio projektavimo forumo posėdyje 2025 m. vasario 19 d. Dalyvavo daugiau kaip 200 dalyvių** (fiziškai ir internetu), atstovaujančių įvairiems pramonės sektoriams, akademinėi bendruomenei, NVO ir tarptautiniams partneriams, taip pat valstybėms narėms ir EEE šalims ⁽¹²⁾. Rengiant galutinę šio darbo plano redakciją, per konsultacijas gautos nuomonės buvo nuodugnai išnagrinėtos.

⁽⁹⁾ Reglamentas (ES) 2017/1369, kuriuo nustatoma energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo sistema ir panaikinama Direktyva 2010/30/ES.

⁽¹⁰⁾ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC138903>

⁽¹¹⁾ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13682-New-product-priorities-for-Ecodesign-for-Sustainable-Products/public-consultation_lt

⁽¹²⁾ Be to, 2025 m. vasario 21 d. surengtame TGEPR **valstybių narių ekspertų grupės** posėdyje siekta sužinoti konkrečias valstybių narių ir EEE šalių nuomones. Žr. susijusius dokumentus čia: <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/meetings/consult?lang=en&meetingId=59861&fromExpertGroups=3969>.

Po ankstesniame skirsnyje aprašyto parengiamojo proceso į pirmąjį darbo planą bus įtraukti keturi galutiniai gaminiai, du tarpiniai gaminiai ir du teisės aktai, kuriais nustatomi horizontalieji reikalavimai, taip pat sąrašas svarbių darbų, parengtų ir perkeltų iš paskutinio ekologinio projektavimo ir energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo darbo plano ⁽¹³⁾.

2.2.1. Į darbo planą įtrauktini nauji gaminiai

Gaminys / priemonė	JRC reitingas	Suinteresuotųjų subjektų nuomonė	Rinkos dydis (ES)	Gerinimo potencialas	Orientacinis patvirtinimo tvarkaraštis
Galutiniai gaminiai					
Tekstilė ir (arba) drabužiai	1	Didelis pritarimas	78 mlrd. EUR (visas tekstilės ir avalynės rinkos dydis – 142 mlrd. EUR, 2019 m.)	Didelis potencialas pratęsti produkto naudojimo trukmę, padidinti medžiagų naudojimo efektyvumą ir sumažinti poveikį vandeniui, atliekų susidarymui, klimato kaitai ir energijos suvartojimui. TGEPR nustatyti informacijos reikalavimai bus suderinti su šiuo metu peržiūrimu Tekstilės gaminių ženklavimo reglamentu.	2027
Baldai	2	Pritarimas	140 mlrd. EUR (2021 m.)	Didelis potencialas pagerinti išteklių naudojimo aspektus, nes medžiagų gamybos ir tiekimo poveikis dažnai yra pagrindinis įvairių kategorijų poveikio aplinkai (pvz., klimato kaitos, rūgštėjimo, eutrofikacijos) ir atliekų susidarymo veiksnys. Teigiamas poveikis kitoms kategorijoms, pvz., orui, dirvožemiui ir biologinei įvairovei.	2028
Padangos	3	Didelis pritarimas	45 mlrd. EUR (2021 m.)	Nors jos jau reglamentuojamos kitais ES teisės aktais (įskaitant Padangų ženklavimo reglamentą (ES) 2020/740), yra potencialas pagerinti perdirbamumą, padidinti perdirbtosios medžiagos dalį ir sumažinti riziką, susijusią su eksploatuoti netinkamų padangų atliekų tvarkymu.	2027
Čiužiniai	4	Didelis pritarimas	10 mlrd. EUR (2022 m.)	Didelis potencialas sumažinti atliekų susidarymą, pailginti naudojimo trukmę ir medžiagų naudojimo efektyvumą.	2029

⁽¹³⁾ https://energy.ec.europa.eu/publications/ecodesign-and-energy-labelling-working-plan-2022-2024_en

Tarpiniai gaminiai					
Geležis ir plienas	1	Didelis pritarimas	152 mlrd. EUR (2023 m.)	Didelis potencialas sumažinti poveikį klimato kaitai, energijos vartojimui, vandeniui, orui ir padidinti ES atsparumą, strateginį savarankiškumą ir technologines inovacijas. Priemonės pagal TGEPR papildys švarios pramonės kurso dokumente anonsuotą žaliąjį plieno ženklą, taip pat esamas plieno produktams ir gamybai taikomas aplinkos ir klimato priemonės, tokias kaip ATLPS ir pasienio anglies dioksido korekcinis mechanizmas.	2026
Aliuminis	4	Pritarimas	40 mlrd. EUR (2019 m.)	Potencialas sumažinti poveikį klimato kaitai, energijos vartojimui, orui, vandeniui, biologinei įvairovei, dirvožemio taršai ir žaliavoms. Jei gamybos metu naudojamos antrinės medžiagos, išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį galima sumažinti iki 11 kartų. Aliuminis yra vienas iš didžiausių perdirbamumo ir ES tiekimo atsparumo didinimo potencialą turinčių metalų. Tikimasi, kad priemonės pagal TGEPR papildys esamas aliuminio produktams ir gamybai taikomas aplinkos ir klimato priemonės, tokias kaip ATLPS ir PADKM.	2027
Horizontalieji reikalavimai					
Taisomumas (įskaitant balo nustatymą)	nėra	Didelis pritarimas	nėra	Didelis tobulinimo potencialas, priklausantis nuo priemonės taikymo srities ir ar ji apims išteklių naudojimą, didesnę (ypatingos svarbos) žaliavų žiediškumą, klimato kaitą; taip pat būtų galima įtraukti tikslinius patvarumo (patikimumo) reikalavimus. Taikymo sritis, patikslintina per parengiamąjį tyrimą, galėtų apimti tokius produktus kaip plataus vartojimo elektronikos gaminiai ir smulkūs buitiniai prietaisai.	2027

Perdirbtosios medžiagos dalis elektros ir elektroninėje įrangoje ir jos perdirbamumas	nėra	Pritarimas	nėra	Didelis tobulinimo potencialas, priklausantis nuo to, kokia konkreiti priemonės taikymo sritis ir ar ji apims išteklių naudojimą, didesnį (ypatingos svarbos) žaliavų žiediškumą, klimato kaitą ir atliekų prevenciją.	2029
---	------	------------	------	--	------

Sąrašė nėra **informacinių ir ryšių technologijų (IRT) gaminių**, tačiau jie įtraukti į pirmąjį darbo planą, nes į juos bus atsižvelgta rengiant du horizontaliuosius reikalavimus. Kai kuriuos konkrečius IRT gaminius apims tolesniame skirsnyje, skirtame su energija susijusiems gaminiams, aptariamam darbas.

Nustatant ekologinio projektavimo reikalavimus reikia atsižvelgti į ypatingą **tarpinių gaminių** situaciją. Šių produktų reglamentavimas gali turėti pasekmių ne tik tarpinių produktų gamybai, bet ir visiems iš šių tarpinių gaminių gaminamiems galutiniams gaminiams. Todėl reikia atidžiai įvertinti galimą poveikį atitinkamoms rinkoms, įskaitant poveikį galutinių gaminių rinkoms, kad būtų išvengta neigiamų padarinių tolesnės grandies rinkoje, visų pirma galutinių gaminių, tarp kurių sudedamųjų dalių yra reglamentuojamų tarpinių gaminių, gamintojams ⁽¹⁴⁾ ⁽¹⁵⁾. Kaip vienas iš būdų sumažinti šią riziką svarstoma galimybė nustatyti tik **informacijos reikalavimus**. Taip pat bus rūpestingai apsvaistyta galimybė į atitinkamų deleguotųjų aktų taikymo sritį įtraukti atrinktus galutinius produktus, kurių sudėtyje yra didelis kiekis tarpinių produktų. Atliekant analizę taip pat bus nagrinėjami susijusių patikros mechanizmų patikimumas ir kaštai.

Nustatant **horizontaliuosius reikalavimus**, kurie, kai tai techniškai įmanoma, galioatų įvairiems gaminiams, tam tikrais aspektais turintiems panašių savybių, bus rūpestingai atsižvelgiama į visus su konkrečiu gaminiu susijusius aspektus, kuriuos galėtų paveikti horizontaliosios taisyklės, kad būtų identifikuoti galimi kompromisai tarp gaminio aspektų ir į juos atsižvelgiama. Šis naujas požiūris į ekologinio projektavimo taisyklių nustatymą bus įgyvendinamas palaipsniui, remiantis pirmųjų atvejų patirtimi.

⁽¹⁴⁾ Be kita ko, galimą „nutekėjimo“ poveikį, dėl kurio padidėtų galutinių produktų, kurių sudėtyje yra atitinkamų tarpinių produktų, importas, kuriuo siekiama išvengti reglamentavimo, taikomo tik tarpiniu lygmeniu naudojamiems gaminiams; šiuo metu atliekamas tyrimas, kuriuo siekiama įvertinti panašią riziką, aktualią pasienio anglies dioksido korekcinis mechanizmo atveju.

⁽¹⁵⁾ Pavyzdžiui, kai kuriuose sektoriuose, pavyzdžiui, gynybos ir saugumo, kosmoso, medicinos priemonių, reikia atlikti kruopštų vertinimą siekiant užtikrinti, kad nenukentėtų su konkrečia paskirtimi susijęs galutinių produktų veiksmingumas, (pagal TGEPR 19 konstatuojamąją dalį).

2.2.2. Su energija susiję gaminiai

Ateityje su energija susiję gaminiai, įskaitant jau reglamentuojamus pagal Ekologinio projektavimo direktyvą, bus reglamentuojami pagal TGEPR. 2022–2024 m. ekologinio projektavimo ir energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo darbe yra 35 gaminiai ir pridedamame Komisijos tarnybų darbiname dokumente⁽¹⁶⁾ aprašyta didelė šio plano įgyvendinimo pažanga. 19 iš šių gaminių TGEPR nustato pereinamąjį laikotarpį iki 2026 m. gruodžio 31 d. ⁽¹⁷⁾. Tą laiką toliau taikomos priemonės pagal Ekologinio projektavimo direktyvą.

Dėl likusių 16 gaminių Komisija mano, kad tobulinimo potencialo analizė išlieka aktuali. Dėl daugumos šių gaminių Komisija jau pradėjo būtinus parengiamuosius darbus. Todėl efektyvumo sumetimais šie 16 gaminių perkeliama į 2025–2030 m. darbo planą.

Toliau nurodyti 16 gaminių perkeliama į priekį ir įtraukiami į pirmąjį TGEPR darbo planą.

Su energija susiję gaminiai	Naujas gaminys	Ekologinio projektavimo reikalavimai	Energijos vartojimo efektyvumo etiketė	Orientacinis tvarkaraštis
Žematemperatūriai radiatoriai	Taip	Ne	Taip	Numatoma priimti: 2026 m.
Monitoriai	Ne	Taip	Taip	Numatoma priimti: 2027 m.
Elektrinių transporto priemonių įkrovikliai	Taip	Bus patikslinta	Bus patikslinta	Numatoma priimti: 2028 m.
Buitinės indaplovės	Ne	Taip	Taip	Numatoma priimti: 2026 m.
Buitinės skalbyklės ir buitinės skalbyklės-džiovyklės	Ne	Taip	Taip	Numatoma priimti: 2026 m.
Pramoniniai skalbimo prietaisai	Taip	Taip	Bus patikslinta	Numatoma priimti: 2026 m.
Pramoninės indaplovės	Taip	Taip	Bus patikslinta	Numatoma priimti: 2026 m.
Elektros varikliai ir tolydžiojo reguliavimo pavaros	Ne	Taip	Ne	Numatoma priimti: 2028 m.

⁽¹⁶⁾ [SWD(2025)112].

⁽¹⁷⁾ Jie išvardyti 79 straipsnyje: fotovoltinės plokštės, patalpų ir kombinuotieji šildytuvai, vandens šildytuvai, kietojo kuro vietiniai patalpų šildytuvai, oro kondicionieriai, įskaitant šilumos siurblius „oras-oras“ ir patogumo ventiliatorius, kietojo kuro katilai, oro šildymo ir vėsinimo gaminių vėdinimo įrenginiai, dulkių siurbliai, maisto gaminimo prietaisai, vandens siurbliai, pramoniniai ventiliatoriai, apytakiniai siurbliai, išoriniai maitinimo šaltiniai, kompiuteriai, serveriai ir duomenų saugojimo gaminiai, galios transformatoriai, pramoniniai šaldymo įrenginiai ir vizualizavimo įranga.

Šaldymo prietaisai (įskaitant buitinius šaldytuvus ir šaldiklius)	Ne	Taip	Taip	Numatoma priimti: 2028 m.
Prekėms tiesiogiai parduoti skirti šaldymo prietaisai	Ne	Taip	Taip	Numatoma priimti: 2028 m.
Šviesos šaltiniai ir (tik dėl ekologinio projektavimo reikalavimų) atskiri valdymo įtaisai	Ne	Taip	Taip	Numatoma priimti: 2029 m.
Suvirinimo įrenginiai	Ne	Taip	Ne	Numatoma priimti: 2030 m. pabaiga
Mobilieji telefonai ir planšetiniai kompiuteriai	Ne	Taip	Taip	Numatoma priimti: 2030 m. pabaiga
Vietiniai patalpų šildytuvai	Ne	Taip	Taip	Energijos vartojimo efektyvumo etiketė: Priėmimo data 2026 m. Ekologinio projektavimo reikalavimai Numatoma priimti: 2030 m. vidurys
Būgninės džiovyklės	Ne	Taip	Taip	Numatoma priimti: 2030 m. pabaiga
Energijos suvartojimas budėjimo ir išjungties režimu	Ne	Taip	Ne	Numatoma priimti: 2030 m. pabaiga

2.2.3. Į pirmąjį darbo planą neįtraukti gaminiai

Remiantis nurodyta vertinimo metodika, turimais ištekliais ir toliau pateiktais argumentais, į pirmąjį TGEPR darbo planą neįtraukiami toliau nurodomi TGEPR 18 straipsnyje išvardyti gaminiai. Tačiau siūloma pradėti su keliais iš šio sąrašo įtrauktais gaminiais susijusį darbą ir atlikti tyrimus, o po trejų metų pasinaudojant laikotarpio vidurio peržiūra padėti įvertinti iš naujo.

JRC naujų gaminių grupių prioritetų tyrimas rodo, kad **ploviklių, dažų ir tepalų** poveikis yra mažesnis ir jų tobulinimo potencialas mažesnis nei šiame darbo plane atrinktų galutinių gaminių. Per atviras viešas konsultacijas taip pat paaiškėjo, kad pritarimas dėl šių gaminių yra santykinai mažesnis nei dėl galutinių gaminių, kuriems teikiamas prioritetas šiame darbo plane.

Avalynė priskiriama atskirai nuo tekstilės gaminių kategorijai, nes jai naudojamos kitokios medžiagos, kitoks gaminių funkcionalumas ir skiriasi tiekimo grandinės. Jos poveikis taip pat mažesnis nei iš sąrašo įtrauktų prioritetinių galutinių gaminių. Tačiau, atsižvelgiant į šio poveikio dydį ir galimą ekologinio projektavimo reikalavimų taikymą siekiant ekologiniu pagrindu diferencijuoti didesnės gamintojo atsakomybės mokesčius už avalynę pagal Atliekų pagrindų direktyvą, įgyvendinant šį darbo planą bus užsakytas tyrimas. Atliekant tyrimą bus įvertintos galimybės pagerinti avalynės aplinkosauginį tvarumą pagal TGEPR. Tyrimas bus baigtas iki 2027 m. pabaigos.

JRC tyrime **cheminių medžiagų** gaminių grupei nustatytas didelio poveikio reitingas ir didelis tobulinimo potencialas. Per atviras viešas konsultacijas taip pat paaiškėjo, kad cheminių medžiagų įtraukimui iš sąrašo pritariama, bet tai labai sudėtinga gaminių grupė. Juos JRC įvertino

kaip tarpinius gaminius ir daugiausia dėmesio skyrė dideliais kiekiais gaminamoms organinėms ir neorganinėms cheminėms medžiagoms. Tačiau cheminių medžiagų gaminių grupė paprastai suvokiama kaip daug platesnė ir persidengia su kitais segmentais, pavyzdžiui, naftos chemijos produktais, polimerais, specializuotomis cheminėmis medžiagomis ir plastikais. Dėl šio sudėtingumo iki 2025 m. pabaigos bus pradėtas tyrimas, kurio tikslas – tiksliau apibrėžti chemines medžiagas, kurias būtų galima įtraukti į taikymo sritį, ir potencialią gaminių aspektų tobulinimo tikslinę sritį (-is), kurias turėtų apimti būsimas TGEPR deleguotasis aktas (-ai) dėl cheminių medžiagų (įskaitant polimerus ir plastikus), kurį svarstyti įtraukti į šio darbo plano peržiūrą arba į kitą darbo planą.

Pagal TGEPR 5 straipsnio 6 dalį, Komisija gali bet kuriame etape nustatyti ekologinio projektavimo reikalavimus gaminių grupėms, kurios nėra įtrauktos į darbo planą. Pavyzdžiui, **elektros skirstomųjų įrenginių** atveju Komisija, prieš svarstydamą, ar nustatyti ekologinio projektavimo reikalavimus, atidžiai stebės pokyčius pagal Reglamentą (ES) 2024/573 dėl fluorintų šiltnamio efektą sukeliančių dujų ⁽¹⁸⁾.

3. PAGRINDINIAI VEIKSNIAI

3.1. Integruoti tarptautinį aspektą į visus proceso etapus

Būsimos su TGEPR susijusios taisyklės gali turėti didelį tarptautinio lygmens poveikį, nes naujus standartus turės atitikti visos ES rinkai pateikiamos prekės, įskaitant importuotas, (kaip ir pagal Ekologinio projektavimo direktyvą). Todėl ekologinio projektavimo reikalavimų rengimo procese reikia išsamiai įvertinti ir suprasti poveikį trečiosioms šalims.

Per parengiamuosius tyrimus ir poveikio vertinimus Komisija užtikrins proporcingą, sistemingą ir kokybišką tarptautinių aspektų vertinimą, siekdama užtikrinti, kad poveikis trečiųjų šalių veiklos vykdytojams būtų iš anksto pakankamai gerai suvoktas, proporcingas ir atitiktų Komisijos geresnio reglamentavimo gaires ⁽¹⁹⁾. Siekiant paaiškinti ES šalims partnerėms ir su jomis kalbėtis, bus labai svarbu laiku komunikuoti ir kreiptis į jas šiais klausimais, konkrečiai per ES delegacijas. Tuo remiantis bus numatyti ir parengti veiksmai, kurie padėtų ES partnerėms laikytis griežtesnių ekologinio projektavimo reikalavimų.

⁽¹⁸⁾ OL L, 2024/573, 2024 2 29, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/573/oj>.

⁽¹⁹⁾ https://commission.europa.eu/law/law-making-process/better-regulation/better-regulation-guidelines-and-toolbox_en

3.2. Informuoti apie visas vertės grandinės dalis: skaitmeninis gaminio pasas

Vienas svarbiausių TGEPR elementų yra **skaitmeninis gaminio pasas**. Kiekvienas gaminyje, dėl kurio bus priimtos ekologinio projektavimo priemonės, turės skaitmeninį gaminio pasą, išskyrus atvejus, kai veiks lygiavertę informaciją teikianti alternatyvi skaitmeninė sistema, pavyzdžiui, energijos vartojimo efektyvumo etikete pažymėtiems su energija susijusiems gaminiams skirta EPREL⁽²⁰⁾ duomenų bazė. Taip įmonėms, vartotojams ir valdžios institucijoms bus suteikta būtinybės žinoti principu ir atviraisiais, nepatentuotais tarptautiniais standartais pagrįsta prieiga prie duomenų. Komisija pradėjo standartizacijos procesą, kad nustatytų duomenų laikmenų, infrastruktūros ir duomenų sąveikumo taisykles, kurių reikia norint sukurti gaminių pasų sistemą. Rinktinai ir skaitmeniniame gaminio pase pateiktina informacija bus nurodyta konkreitiems gaminiams skirtuose deleguotuose aktuose pagal TGEPR ir, kai taikytina, galbūt kituose teisės aktuose. Gaminį pateikus rinkai, skaitmeninis gaminio pasas užtikrins atsekamumą visoje vertės grandinėje. Jis galėtų paskatinti savanoriškai diegti atsekamumo sprendimus, kurie stimuliuotų rinkos plėtrą ir skatintų tvarią prekybą už ES ribų. Bus įtraukta informacija apie medžiagų sudėtį ir visas susirūpinimą keliančias chemines medžiagas gaminyje, taip pat informacija apie tai, kaip gaminį saugiai naudoti, perdirbti ir šalinti. Tai **palengvins viso gaminio gyvavimo ciklo valdymą**.

3.3. Suteikti daugiau galių vartotojams: aiškios ir informatyvos etiketės

Tvarių gaminių ekologinio projektavimo reglamente daug dėmesio skiriama informacijai apie gaminį. Informacijos reikalavimai reikalingi, kad padėtų vartotojams priimti informacija pagrįstus sprendimus ir skatintų elgsenos pokyčius, kurie labai padėtų atskleisti potencialią TGEPR naudą aplinkosauginiam tvarumui, viršijančią tą, kurią galima pasiekti reglamentuojant tik minimalų veiksmingumą. Tai aiškiai įrodo dabartinė **energijos vartojimo efektyvumo etiketė**, kurią vartotojai labai vertina kaip solidžios, patikimos informacijos šaltinį, padedantį priimti pirkimo sprendimus. Ji plačiai pripažįstama ir naudojama, vis dažniau per etiketės QR nuorodas į EPREL duomenų bazę, talpinančią beveik du milijonus modelių, kuriuos užregistravo daugiau kaip 3 000 patikrintų tiekėjų.

Energijos vartojimo efektyvumo etiketės ir toliau bus naudojamos kaip norma atitinkamiems su energija susijusiems gaminiams, nebent atlikus kruopštų vertinimą būtų padaryta išvada, kad jos negali suteikti vartotojams aktualiausių informacijos.

Informacija apie kitus į taikymo sritį patenkančius gaminius paprastai bus pateikiama skaitmeniniame gaminio pase. Kai kurie gaminiai taip pat gali būti paženklinami **TGEPR etikete** ir (arba) kitomis etiketėmis, reglamentuojamomis specifiniais ES teisės aktais, pavyzdžiui, Tekstilės gaminių ženklavimo reglamentu, kuris šiuo metu peržiūrimas. Šios etiketės teiks aiškia ir patikimą informaciją apie aktualias gaminio savybes ar veiksmingumą, pvz., anglies dioksido pėdsaką, vandens suvartojimą, patvarumą, taisomumą ar perdirbamumą. Be to, pagal Direktyvą,

---

⁽²⁰⁾ Europos energijos vartojimo efektyvumo etikete ženklina gaminių registras.

kuria vartotojai įgalinami dalyvauti žaliojoje pertvarkoje, ⁽²¹⁾ Komisija sukurs suderintą komercinių patvarumo garantijų ženklą. Tai bus naujas gaminio ženklas gamintojams, norintiems propaguoti savo produktų patvarumą, ir vartotojams, norintiems rinktis ilgesnio naudojimo produktus.

3.4. Kurti eksperimentines rinkas: žalieji viešieji pirkimai

TGEPR numatyta galimybė *ad hoc* įgyvendinimo aktais nustatyti privalomus būtinuosius viešųjų pirkimų reikalavimus, kai TGEPR deleguotaisiais aktais reglamentuojami gaminiai yra svarbūs viešiesiems pirkėjams ir šie ekonomiškai pajėgūs pirkti geriausius aplinkos atžvilgiu tvarius gaminius. Šiomis priemonėmis siekiama skatinti eksperimentinių rinkų kūrimą, skatinti investicijas ir padėti ES pramonei didinti savo konkurencingumą pagal švarios pramonės kurso tikslus. Komisija įvertins galimybę nustatyti tuos būtinuosius viešųjų pirkimų reikalavimus gaminiams, kuriems darbo plane teikiama pirmenybė, ir kartu vertins, ar reikalingi specifiniai tų pačių gaminių ekologinio projektavimo reikalavimai.

Deleguotasis aktas, kuriuo nustatomi ekologinio projektavimo reikalavimai, ir įgyvendinimo aktas, kuriuo nustatomi viešųjų pirkimų reikalavimai, yra du atskiri teisės aktai, tačiau jie glaudžiai susiję, nes gaminių aspektai, kuriems taikomi abu teisės aktai, turi būti tie patys. Todėl Komisija priemonės išnagrinės ir įvertins kartu ir abi priėmimo procedūras vykdys lygiagrečiai. Energijos vartojimo efektyvumo ženklu paženklinėtiems gaminiams ir EVEŽPR, ir Energijos vartojimo efektyvumo direktyvoje jau nustatyti reikalavimai, pagal kuriuos viešieji pirkimai siejami su energijos vartojimo efektyvumo etiketės klase ⁽²²⁾.

4. SĖKMINGO ĮGYVENDINIMO SĄLYGOS

4.1. Bendradarbiauti su valstybėmis narėmis vykdant rinkos priežiūrą

Siekiant užtikrinti, kad būtų įgyvendinti ekologinio projektavimo ir energijos vartojimo efektyvumo ženklinimo reikalavimai, pasiekta numatoma nauda, suvienodintos sąlygos įmonėms, vartotojams būtų teikiama patikima informacija apie gaminius ir sistema stiprintų pasitikėjimą, labai svarbi veiksminga rinkos priežiūra.

Rinkos priežiūra priklauso nacionalinei kompetencijai, o Komisijai tenka paramos ir koordinavimo funkcijos ⁽²³⁾. Iš turimų įrodymų ⁽²⁴⁾ matyti, kad reikalavimų nesilaikymo lygis yra didelis, todėl, kaip apskaičiuota, apie 10 proc. galimos naudos prarandama. Reikalavimų

⁽²¹⁾ 2024 m. vasario 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/825, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2005/29/EB ir 2011/83/ES, siekiant geresne apsauga nuo nesąžiningos veiklos ir geresniu informavimu įgalinti vartotojus dalyvauti žaliojoje pertvarkoje (Tekstas svarbus EEE).

⁽²²⁾ Žr. 2024 m. birželio 19 d. Komisijos rekomendacijos (ES) 2024/1716, kuria nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2023/1791 5, 6 ir 7 straipsnių aiškinimo gairės dėl energijos suvartojimo viešajame sektoriuje, viešųjų pastatų renovacijos ir viešojo pirkimo, 6 skirsnį.

⁽²³⁾ Reglamentas (ES) 2019/1020 dėl rinkos priežiūros ir gaminių atitikties.

⁽²⁴⁾ Pvz., <https://www.eca.europa.eu/lt/publications?did=52828>.

nesilaikymas prekiaujant internetu labai paplitęs ir ši problema sunkiai sprendžiama, ypač kai prekiaujama per skaitmenines platformas, kurios yra ne ES. Atsirandant naujiems gaminiams ir įsigaliojant naujų rūšių reikalavimams kils naujų iššūkių. Tai leidžia daryti išvadą, kad bet kokie papildomi rinkos priežiūrai skiriami valstybių narių ištekliai būtų ekonomiškai labai efektyvūs.

Letta pranešime⁽²⁵⁾ pabrėžiama, kaip svarbu dėl rinkos vientisumo sugriežtinti vykdymo užtikrinimą. O Draghi pranešime⁽²⁶⁾ taip pat rekomenduojama, kad ES geriau padėtų valstybėms narėms vykdyti veiksmingą rinkos priežiūrą ir įgyvendinti ES taisykles, ir tiesiogiai minimas ekologinis projektavimas ir energijos vartojimo efektyvumo ženklėjimas.

Siekdama patenkinti šiuos poreikius ir kaip yra paskelbusi įperkamos energijos veiksmų plane⁽²⁷⁾, Komisija ketina suintensyvinti šios srities veiksmus bendradarbiaudama su nacionalinėmis valdžios institucijomis. Pavyzdžiui, ji reguliariai šauks Ekologinio projektavimo forumą nagrinėti „*nustatytų rinkos priežiūros mechanizmų veiksmingumą*“ ir aptarti, ar juos reikia pritaikyti arba griežtinti. Ji toliau remia nacionalines rinkos priežiūros institucijas pasitelkdama Ekologinio projektavimo administracinio bendradarbiavimo grupę ir naudodamasi Europos gaminių atitikties tinklo darbo programa, be kita ko, bendradarbiaudama su muitinėmis. Siekdama palengvinti jų darbą, ji remia IT priemones, tokias kaip Rinkos priežiūros informacinė ir ryšių sistema ir EPREL.

Be šių administracinės paramos priemonių, 2024–2028 m. Komisija finansuoja 8 mln. EUR vertės valstybių narių valdžios institucijoms skirtą suderintų veiksmų iniciatyvą „EEPLIANT4“, apimančią šešias gaminių grupes. Ji taip pat toliau remia pramonės pastangas laikytis reikalavimų. Pavyzdžiai: efektyviai energiją vartojančių gaminių portalas⁽²⁸⁾, speciali e. pašto dėžutė, DUK, rekomendaciniai dokumentai ir 2,4 mln. EUR vertės projektas „[ComplianceServices](#)“. Remiant importo politikos įgyvendinimą esminis vaidmuo tenka muitinėms, nes muitinės procesuose prieinama skaitmeninio gaminio paso informacija. Be to, elektroninės prekybos kontekste reikia integruoto, duomenimis grindžiamo požiūrio į muitinių ir rinkos priežiūros institucijų bendradarbiavimą, orientuoto į strategiškus veiksmus prieš reikalavimų neatitinkančias tiekimo grandines.

4.2. Užkirsti kelią neparduotų prekių sunaikinimui

TGEPR numatyta galimybė Komisijai atnaujinti gaminių, kuriuos neparduotus draudžiama sunaikinti, sąrašą ir įtraukti gaminius, kuriems taikomas draudimas, į TGEPR darbo planus. **Šiame pirmajame TGEPR darbo plane Komisija ketina netaikyti šios nuostatos.** Ją taikyti būtų per anksti, nes išvadų, grindžiamų privalomai atskleidžiama neparduotų vartojimo gaminių sunaikinimo informacija (ja bus grindžiami bet kokie draudimai būsimuose darbo planuose), dar nėra.

⁽²⁵⁾ Enrico Letta „[Much more than a market](#)“, 2024 m. balandžio mėn.

⁽²⁶⁾ Mario Draghi, „[The future of European competitiveness](#)“, 2024.

⁽²⁷⁾ https://energy.ec.europa.eu/publications/action-plan-affordable-energy-unlocking-true-value-our-energy-union-secure-affordable-efficient-and_it

⁽²⁸⁾ https://energy-efficient-products.ec.europa.eu/index_en

5. IŠVADA

TGEPR buvo parengtas siekiant sumažinti bendrą gaminių anglies dioksido pėdsaką ir aplinkosauginį pėdsaką per visą jų gyvavimo ciklą ir taip pagerinti ES rinkai pateikiamų gaminių aplinkosauginį tvarumą, taip pat sudaryti sąlygas laisvam tvarių gaminių judėjimui vidaus rinkoje.

Šis darbo planas yra pirmas svarbus žingsnis to tikslo link. Kasmet naujų reglamentuotinių galutinių ir tarpinių gaminių ES rinkoje parduodama už daugiau kaip 1 trln. EUR: už maždaug 600 mlrd. EUR su energija susijusių gaminių ⁽²⁹⁾ ir už beveik 500 mlrd. EUR naujų gaminių, kuriuos aprėpia platesnė TGEPR taikymo sritis ⁽³⁰⁾. Jiems taip pat tenka didelė ES vartojimo poveikio aplinkai dalis – apie 31 proc. klimato kaitos poveikio ir 34 proc. su visą ES suvartojimą atspindinčiu gaminių krepšeliu susijusio iškastinių išteklių naudojimo (ir kito poveikio) ⁽³¹⁾. Taupant energiją ir kitus išteklius, be kita ko, imantis veiksmų gaminių naudojimo laikui pailginti, sumažės nereikalingos vartotojų išlaidos ir bus sutaupyta lėšų kitoms reikmėms.

Šiuo darbo planu bus pasiektas pakankamai didelis, bet realistiškas užmojis ir prisidėta prie švarios pramonės kurso ir ES konkurencingumo kelrodžio, kuriame pabrėžiama, kad gamybos sektoriai turėtų sėkmingai derinti konkurencingumą su perėjimu prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ir tvarios gamybos. Ekologinio projektavimo ir energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo sistemos sėkme pagrįstas darbo planas taip pat suteiks galimybę suinteresuotiesiems subjektams įsitraukti į taisyklių nustatymo procesą.

⁽²⁹⁾ Žr. 2024 m. ekologinio projektavimo poveikio apskaitos pažangos ataskaitą.

⁽³⁰⁾ Žr. lentelę 2.2.2 skirsnyje (šaltinis – JRC <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC138903>).

⁽³¹⁾ Atnaujinta remiantis minėta JRC ataskaita.